

Н.В. Оляднічук, к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування,

Уманський національний університет садівництва

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНА СИСТЕМА В УМОВАХ ЕКОЛОГІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ СУСПІЛЬСТВА

Обліково-аналітична система це організаційно-методологічна форма буття суб'єктів господарювання створена людиною для виконання своїх ділових функцій, яка поєднує у собі облікову, аналітичну та контрольну підсистеми (рис. 1).

Рис. 1. Складові обліково-економічної системи та їх функції

Інформація з облікової підсистеми потрапляє в аналітичну підсистему та підсистему контролю, де реалізуються їх функції. У випадку виникнення відхилень від нормативних параметрів, контрольна функція з'ясовує їх причини та встановлює винних осіб. Опрацьовані

таким чином інформаційні масиви, використовуються керівництвом для прийняття управлінських рішень.

В даний час спостерігається невідповідність теоретико-методологічних основ обліку запитам користувачів-практиків, а відтак, в умовах вітчизняної економічної кризи зростає екологічна загроза суспільству. Тому основними завданнями обліково-аналітичної системи в умовах економіко-екологічної кризи є наступні:

- формування достовірної та повної інформації про екологічну діяльність підприємства для внутрішніх та зовнішніх користувачів;
- формування інформації про виробництво екологічно чистої продукції (обсяг, структура, собівартість виробленої продукції);
- запровадження екологічно безпечних технологій виробництва;
- розробка методів підвищення ефективності роботи підрозділів (моральне та матеріальне стимулювання);
- виявлення внутрішніх резервів забезпечення екологічної стійкості підприємства;
- екологічний контроль: експертиза, оцінка, сертифікація, аудит, діагностика тощо.

Обліково-аналітичне забезпечення покликане забезпечити процес виявлення, вимірювання, реєстрації та накопичення еколого-економічної інформації стосовно фактів господарської діяльності підприємства. Першочергово формуються інформаційні масиви первинної облікової документації про здійснення господарських операцій. Наступним етапом є її узагальнення не лише за кількісними та вартісними параметрами, але й за якісними, що передбачає формування внутрішньої та зовнішньої екологічної звітності.

Аналіз екологічної звітності суб'єкта підприємницької діяльності дозволяє виявити негативні відхилення від нормативних параметрів та розробити заходи щодо запобігання екологічних загроз довікллю та

суспільству в результаті здійснення виробничого процесу суб'єктом підприємництва.

Обліково-аналітична система в умовах екологічної складової суспільства має бути інтегрована в інформаційно-технологічну систему бухгалтерського екологічного обліку управління підприємством. У зв'язку з цим виникає необхідність розширення номенклатури синтетичних та аналітичних рахунків, що забезпечить відображення екологічного обліку діяльності підприємства та віднесення витрат щодо відтворення родючості земель сільськогосподарського призначення на витрати звітного періоду. Крім того, до собівартості виробленої продукції необхідно включати суму витрат на отримання сертифікатів якості та патентів на виробництво екологічно чистої продукції.

Таким чином, фундаментальним підґрунтям обліково-аналітичної системи в умовах екологічної складової суспільства є удосконалення нормативно-правового та методологічного забезпечення в частині екологізації виробничих процесів шляхом застосування енерго- та ресурсозберігаючих технологій, а також мінімізації забруднення навколишнього повітряного, водного та ґрунтового середовища. Обліково-аналітична система є відображенням рівня ефективності виробництва, ощадливого використання природних ресурсів та виробничих запасів підприємства, а також виробництва екологічно чистої продукції та її збут за вигідними ціноутворюючими ринками.

Список використаних джерел:

1. Швець В.Є. Еволюція обліково-аналітичної системи суб'єктів господарювання в Україні // Обліково-аналітичні системи суб'єктів господарської діяльності в Україні: Міжнар. наук.-практ. конф. (25-26.03 2005р.) Львів: ЛНУ ім. І. Франка. Інтереко.– № 15.– Ч. II. – 2005.– С. 61-66.
2. Швець В.Є. Розвиток обліково-аналітичних систем суб'єктів господарювання в Україні : монографія / В. Швець. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 448с.